

KURUMLARA
KİRALIK
— 2. KAT 404. MT² —
0531 256 72 08

KREŞ HAKKI: KURUMLARA KİRALIK!

Dr. Eriş BİLALOĞLU / SES Ankara Şube İşyeri Temsilcisi

Türkiye’de sendikal mücadelenin sorunları olduğu hepimizin malumu. Bunun çok sayıda gerekçesi var ve bunların içerisinde önde gelenlerden biri de kuşkusuz sendikaların yaklaşımı. Sendikaların yaklaşımı ister istemez “üyelerin”/emekçilerin sendikal haklara yaklaşımını da tartışma gündemine sokuyor. Hastanemizde (Dr. Sami Ulus Kadın Doğum, Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Eğitim ve Araştırma Hastanesi) Mart, Nisan ayları boyunca hastane kreşinin kapatılması gündemiyle sağlık emekçilerinin kreş hakkına yönelik tutumlarını yakından “gözlemleme” olanağım oldu. Bu yazıda kreş hakkı mücadelesinde kısaca hastanemizdeki sendikaların tutumunu ama esas olarak yazıyı sağlık emekçilerinin tavrı ile sınırlayarak değerlendirme çalışacağım (Elbette aynı hastanenin bir çalışanı ve SES işyeri temsilcisi kimliğiyle kendimi konunun dışında bir “gözlemci” olarak adlandırmam ya da objektif bir gözlem sunacağımı iddia etmem doğru olmaz).

Önce çok kısaca kreş ve süreci hatırlatalım: Hastanemizde yaklaşık 40 yıldır bir kreş var(dı). Zaman içerisinde yeri, olanakları değişse de bir hak olarak Sami Uluslular bu olanağa sahip olmuş. Hekiminden hemşiresine, geçmiş yıllardaki adıyla hizmetlisine ve son olarak -tek tük olsa da- taşeron çalışanına kadar çocuklarına bu kreşte bakılmış. Bir anısı, geçmiş, hafızası var; çocukların gösterileri, mezuniyet törenleri olmuş, resimleri asılmış duvarlara. İşte

bu kreş mevcut hükümetlerin ülkeyi (neyse o, ne kadarsa o kadar olan) sosyal devletten tüccar devlete ve taşeron Cumhuriyeti’ne dönüştürme sürecinden nasibini almış. Kreş, ortalama 40 çocuğun yararlandığı, ayda çocuk başına 270 TL ödenen (kurs vs paraları hariç), hastaneye yakın kiralık 400 m2 bir dairede ve kadroluların yanı sıra taşeron çalışanlarla da hizmet vermeye dönüşmüş. Son aşamada da kreşin giderleri, çıkartılan tebliğler vs ile velilerden toplanan paralarla karşılanmakta “zorlanınca” işler yürütülemez olmuş! Bunun üzerine Mart ayı içerisinde İdare konuyu resmi olarak da “tarafılara” (veli, sendika temsilcileri, kreş çalışanları) açmaya karar vermiş.

Sonuçta İdare 24 Mart 2016 tarihinde taraflarla bir toplantı yaptı ve özetle dedi ki “bu iş velilerin ayda verdiği 270 TL ile gitmiyor, daha çok para verin (en az iki kat) yoksa kreş kapanmak zorunda”! (meraklısı ayrıntılı bilgi isterse daha önceki yazıma bakabilir: <http://bianet.org/bianet/saglik/174470-cocuklarimiza-kres-kamu-zarari-midir>)

Hastanede örgütlü sendikalar ne dedi, ne yaptı?

Sendikaların merkezi düzeyde kreş hakkı konusunda yazıp çizdikleri, görüşleri nedir diye aktarmaya gerek yok. Hastanemizde “kreş kapanıyor” dendiğinde ne yaptıklarına bakarak “fikirleri” anlamak mümkün. Hastaneden üye sayısı 50’nin üzerinde SES’le birlikte 3 sendika

41

var, her ikisi de 300 civarında üyeye sahip, biri yetkili diğeri etkili; SES’i de katarsak 700’e yakın sendikalı var. Bu kadar üyeye sahip sendikalar ne yaptılar?

Özolarak hiçbir şey yapmadıklarını söylersek doğru olur. Oysa her ikisi de Mart ve Nisan ayı boyunca çok etkin bir çalışma içerisindeydiler. Ne çalışması? Yetkiyi korumak/yetki almak için sendikaya üye yapma çalışması. Bir sendika niye üye yapar? Hakları korumak ve geliştirmek için, değil mi? Kreş bir hak mıdır sorusuna (halen aksini söyleyemedikleri için) “evet” dediler. O halde “buyurun biriniz yetkili biriniz etkili, çalışanlar olarak o sendika, bu sendika bölünmeden birlikte bu hakkı koruyalım, biz de alınacak ortak kararlar çerçevesinde elimizden geleni yapalım” dedik. Zorlaya zorlaya “tutmaya” çalıştık ama nafile (yine meraklısı bu sendikaların ve SES İşyeri temsilciliğinin ne yaptığını yukarıda adresini verdiğim yazıdan okuyabilir). Bu yazıda dikkat çekmek istediğim nokta şu: Anladığım kadarıyla söz konusu sendikaların üyeleri de bu sendikaları bir hak arama çabası/mücadelesi ile ilişkili görmüyorlar. Çünkü öyle olsa bu kadar haklı bir konuda sendikalarına yönelik bir beklentiye dile getirmeleri beklenir. Böyle bir şey görebildiğim kadarıyla yok. O zaman hastanemizde bu sendikalar ile üye ilişkisinin hısım-akraba, eş-dost ya da

bu sendikalara üye olmazsa başına bir sıkıntı gelebilir endişesi olarak “negatif bir bağlılık/aidiyet” olduğu söylenebilir. Kısacası söz konusu sendikalar hastane kreşinin kapanmaması için etkin bir çabaya girmedikleri gibi üyeleri de kendilerinden böyle bir “iş” beklemediler. Neden? Kuvvetle muhtemel ki “yapacak bir şey olmadığı için”!? Çünkü idare “yapacak bir şey yok” demiş, o zaman sendikaya ne gerek var? Soruları uzatabiliriz.

Hastane çalışanları çocuklarının/ çocuklarımızın gittiği kreş kapanıyor, sağlık emekçisi ne hissediyor? Ne yapmak istiyor? Ne yapıyor?

Kreşin kapanması ilk elde yaklaşık 40 kişiyi etkiliyor, çünkü kreşte onların çocukları var. Dolayısıyla öncelikli tepki ve tutum değerlendirilmesi/gözlemi bu grup üzerinden yapılabilir.

Gözlemler can acıtıcı. Neden? Çünkü birkaç istisna dışında (veli olan) sağlık emekçisinin kendine ait bir görüşü yok! Bu cümle “**görüştünü belli etmeyecek kadar yaşadığı ülkenin gerçeklerini öğrenmiş**” şeklinde de okunabilir. Kendine ait “resmi görüşü”nü oluşturmak için ortama bakıyor: Örneğin idare ne diyor, ne olur bu işin sonu diye soruşturuyor ve doğrudan ya da direkt şu cevaba ulaşıyor: “İdare

kararını çoktaaan vermiş, kreş kapanacak!" Bu cevap sendika temsilcileri tarafından da açıktan ya da zımnen doğrulanıyor.

Kendine (muhtemelen) soruyor: Kreş kapatılmasını istiyor... istiyor ama idarenin ve yetkili-etkili sendikaların kapı arkasındaki gerçek tutumundan anlıyor ki **"yapacak bir şey yok"**.

Doğrusu tablo çok ağır. Hem insani, hem vicdani, hem ahlaki olarak (ve sonuçta halen yasal olarak da) haklı olduğu bir konuda, çocuğunun severek gittiği, kendisinin memnun olduğu bir hak elinden alınıyor ve O bir şey yapamaz halde. Bir insan çocuğunu savunamaz mı? Çocuğunun iyiliğine olan bir "konumu" sürdüremez mi? Bu neden mümkün değil? Hükümet O'nun çocuğunu korumaz mı? Kendisi elinden geleni yapmıyor mu? Gelirinin en az %10'nu kreşe ayırıyor, bu neden yetmiyor? Bunu yetersiz bulan düzenlemeleri kim, neden yapıyor?

Tablo çok ağır çünkü bu soruların hemen tamamı ve daha fazlası yapılan düzenlemelerle (devletin/hükümetin) **O'nun aleyhine** "iş"ler yaptığını, O'nu ve çocuğunu düşünmediğini belgeliyor.

Sağlık emekçisi samimiyetle -içinden- kreş kapanmasını istiyor; bu tartışılmaz. Ancak karışısında olanın konumu ve gücü (düzenlemeleri çıkaran Hükümet), bu durumu değiştirmek için kendisinin ve çevresindekilerin belirsiz ve güvensiz/güvencesiz duruşu, sorunun lehine çözümü için -O'nun gözünde- gerekli asgari kuvveti doğurmuyor.

İşte sağlık emekçisi en kritik tutumunu bu noktada alıyor: Sorunu kendi dışındaki aktörlere "havale ediyor" ve kendisine "kötülük yapma/zarar verme" potansiyeli olanlara biat ederek "durumunu" koruyor.

Sorunun asıl muhatapları işe girişmeyince sendikalar dâhil herkes için gün doğuyor: Kreşte çocuğu olanlar ortada yok ki!

Daha fazla uzatmaya gerek yok sanırım. Sağlık emekçisinin yaygın ve bulaşan tepkisi bu oluyor. (yukarıda da değindiğim gibi etkili-yetkili sendikaların burada sorumluluğu çok büyük).

İkinci bir sağlık emekçisi tutumu daha var. Kreş doğal bir hak olarak görüp bu hakkın korunması için velilerle birlikte tutum almaya çalışanlar. Bu grubun tepkisi kimi zaman açık kimi zaman örtülü eleştiri konusu oluyor: İçlerinde kaçının çocuğu kreşte? Kreşte çocuğu yok, ne işi var orada?

Burada belirtmekte yarar var. Bu "sıkıntıyı" kaldırmak için bir dilekçe metnini imzaya açtık. Diğer sendikaların enerjik çabaları olmamasına rağmen 300'ün üzerinde imzalı dilekçe toplandı. Dolayısıyla kreşte çocuğu olmayanlar da konuya müdahil oldular ve kreşin kapanmaması amacıyla dile getirdiğimiz taleplere katıldılar.

İş ciddiye binip son haftaya girildiğinde baskı atmosferi elle tutulacak kadar somut hissedilir oldu. Bu ortamda kreşte çocuğu olmayanların açık tutum alışması ya hak savunusunun önemini bilen bir içselleştirmeye ya da ancak vicdani kanaatlerin yönlendiriciliğinde davranan insani bir olgunlukla açıklanabilir.

Sağlık emekçisi kreş örneğinde de bir kez daha gördüğümüz gibi kendini kurtarmaya çabalıyor ve tahmin edileceği gibi bir bütün olarak her geçen gün kaybediyor. Kayıplar sadece sınırlı sayıda insanı içeriyor sanıyor, yanılıyor, gerçekte çocuğu kaybediyor. Çocuğuna daha kötü bir Türkiye, dünya ve yarın bırakmış oluyor.

Kreş kapandıktan ve içerisindeki eşyalar boşaltıldıktan sonra camda kalanlar (fotoğrafta) aslında her şeyi özetliyor: "Biz her şeyi gençliğe bırakacağız... geleceğin ümidi, kumlara kiralık!"